

STANOWISKO
XX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Ossa, 1 czerwca 2016 r.

w sprawie funkcjonowania systemu pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej weszła w życie przeszło cztery lata temu. Powiaty, na których ciąży obowiązek organizacji systemu pieczy zastępczej, z sukcesem dokonały jej wdrożenia. Nie oznacza to jednak, że obecne rozwiązania nie mają wad.

Pierwszą kwestią jest finansowanie. Wraz z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiaty nie otrzymały żadnych dodatkowych środków własnych przeznaczonych na finansowanie wynikających z niej zadań. Pewnym substytutem tych środków jest program dofinansowywania zadań własnych gmin i powiatów prowadzony przez ministra właściwego do spraw rodziny. Zwracamy uwagę, że program ten ma ograniczony horyzont czasowy – zgodnie z obowiązującymi przepisami ma funkcjonować w okresie 6 lat od dnia wejścia w życie ustawy. Oznacza to, że już w tej chwili niezbędne jest podjęcie prac dotyczących docelowego systemu finansowania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Niezbędne jest też rozważanie zakresu dofinansowywanych zadań. W poprzednich latach środki z tego programu w odniesieniu do zadań powiatowych przeznaczane były na pokrycie części wydatków związanych z powołaniem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zwracamy jednak uwagę, że po stronie powiatów ogromne koszty finansowe generują również działania na rzecz zmniejszenia liczby dzieci, które mogą przebywać w placówce opiekuńczo-wychowawczej z 30 do 14. Standard w tym zakresie winien być osiągnięty do 1 stycznia 2021 r. Powiaty oczywiście nie są bierne w tym zakresie – z jednej strony bowiem z roku na rok zmniejsza się liczba dzieci ogółem przebywających w placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej a z drugiej zwiększa się liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych, co oznacza sukcesywne podwyższanie standardów placówek w odniesieniu do liczby dzieci w niej przebywających, niemniej jednak pomoc finansowa w przypadku niektórych powiatów wydaje się niezbędna. W związku z powyższym, zwracamy się z wnioskiem o rozważenie przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej rozszerzenia programu dofinansowania zadań własnych samorządów o działania na rzecz poprawy standardów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zwracamy uwagę, że wprowadzona w ubiegłym roku nowelizacja ustaw ustrojowych wprowadzająca możliwość tworzenia centów usług wspólnych, usunęła odrębne przepisy dotyczące centrów wspólnej obsługi ekonomiczno-administracyjnej i organizacyjnej placówek opiekuńczo-wychowawczych. Zmiana ta – wbrew pozorom – ma bardzo poważne konsekwencje finansowe. Wymusza bowiem konieczność powoływania dyrektorów w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych objętych do tej pory wspólną obsługą. Wnosimy o pilną nowelizację przepisów znoszącą ten obowiązek w przypadku placówek objętych wspólną obsługą przez centrum usług wspólnych.

Kolejna kwestia dotyczy stosowania w praktyce przepisów ustawy. Pracownicy powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej wskazują na błędy, luki prawne czy wręcz niekonsekwencję ustawodawcy w przepisach ustawy. Przykładem może być chociażby problem z uzyskaniem zaświadczenia o stanie zdrowia przez kandydatów na rodziców zastępczych oraz samych rodziców zastępczych, które winno być wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Część lekarzy odmawia wydania takiego zaświadczenia wskazując, że nie jest to świadczenie gwarantowane finansowane ze środków publicznych; inni wskazują, że nie ma określonych standardów wedle których mieliby stwierdzać, czy stan zdrowia danej osoby pozwala na sprawowanie funkcji rodzica zastępczego.

Zasadne jest również przeanalizowanie mechanizmów pracy z rodzicami biologicznymi po umieszczeniu ich dziecka w pieczy zastępczej, zwłaszcza wsparcia ze strony asystenta rodziny. Zwiększy to szanse powrotu dziecka do biologicznej rodziny.

Postulujemy zorganizowanie przez właściwe ministerstwo spotkania roboczego, z udziałem przedstawicieli Związku Powiatów Polskich, powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej poświęconego omówieniu problemów związanych z praktycznym stosowaniem przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wynikiem takiego spotkania roboczego powinna być inicjatywa legislacyjna usuwająca zdiagnozowane nieścisłości w obowiązującej ustawie.

Przewodniczący
XX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn